

Forfatter: Michaëlis, Karin

Titel: BREV TIL: Nansen, Betty FRA: Michaëlis, Karin (19uu-07-09)

Citation: Michaëlis, Karin: "BREV TIL: Nansen, Betty FRA: Michaëlis, Karin (19uu-07-09)", i *Kvindehjærter*, GYLDENDALSKE BOGHANDEL NORDISK FORLAG, s. 67. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002137185-000-shoot-L0021371850000009.pdf> (tilgået 12. maj 2024)

Anvendt udgave: Kvindehjærter

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

9. Juli.

Kære Maizia!

Jeg maa skrive til Dem. Mit Hoved er træt af at tænke. Jeg føler det, som bar jeg paa min Ryg et Lig, der blev koldere og tungere for hvert Skridt, jeg tog.

Niels har nægtet at underskrive det Dokument, der giver ham hans Frihed.

Mere end det, han ønsker at komme tilbage.

Jeg har ikke vænnet mig til Ensomheden, og jeg vænner mig aldrig til at undvære Niels, men er det ikke bedre for os begge, at Kløften gøres uoverstigelig?

Vi vilde lægge hinanden øde. Jeg vilde nedbryde hans Selvagtelse, som han nedbrød min Lykke. Kunde vi begge tale ud — ja, da var der Mulighed for det nu Umulige i at begynde forfra. Men vi vilde lyve omkap, for at komme lettere over s. 68det, for at besmykke os. Jeg vilde kunne faa ham til at forraade det, der maaske er det helligste i ham, hans Følelse for det lille uansvarlige Væsen, og naar han ret havde besudlet sig og hende, vilde jeg vel hovere — og foragte ham. Jeg vilde benytte hans Hjærte som Skammel — eller Naalepude.

Han kan ikke leve uden mig. Saadan siger han. Og delvis tror jeg ham. Han kan jo nemlig ikke til nogen anden komme i samme Kontakt som til mig. — Og dog, han har aldrig elsket mig. Det er Sandheden. Nu skræmmer den mig ikke mere, for nu ser jeg den i Øjnene. Før havde jeg den snigende efter mig, lurende paa at falde over mig.

Niels skriver, han foragter sig selv, fordi han lod sig lokke ind i al denne Uværdighed. Det skriver han, fordi han tror, det er de Ord, jeg helst vil høre.

Kendte han mig, som jeg er nu, skrev han: — Betzy, vil du være min Ven? Vil du hjælpe mig over en Sorg, der er saa stor, at jeg ikke kan bære den alene. Men du maa ikke smudse den til for mig. Du maa ikke vente, at en Dag er den s. 69forbi og jeg tilhører dig som før. Havde Skæbnen villet, da var vi, du og jeg, blevet i den Vildfarelse, at vi var lykkelige, og det havde været godt for os, men saadan skulde det ikke være. Vil du tage mig uden Fordring, uden Nag — uden Haab, da kommer jeg, da kommer jeg gjerne . . .

Men Niels kender mig ikke. Og det er først nylig, jeg har lært mig selv at kende.

Jeg har set ind i mig selv, og det skylder jeg Dem. Deres Ærlighed forfærdede mig — jeg maatte læse Deres Brev om og om igen, før jeg blot forstod det . . . Men Deres hensynsløse Oprigtighed tvang mig til at se helt ind i mig selv, og det var ikke noget godt, det jeg saa. Der var gaaet Bitterhedens Betændelse i mine Følelser, og jeg sad og flettede paa min egen Martyrkrans. Jeg, Løgneren, Hyklere.

Jeg vil fortælle Dem, hvorfor jeg bruger saadanne Ord, og saa skal De sige mig, om jeg ikke bør skrive til Niels, hvad jeg er for et Menneske.

Skulde han trods det længes tilbage, ja, da er hans Plads hos mig.

s. 70Maizia, jeg har staaet foran mit Spejl idag. Og det løj ikke, det var ubarmhjærtig sandfærdigt indtil Grusomhed.

Det sagde: En Mand som Niels har aldrig, aldrig kunnet finde Behag i dit Ydre. Og du vidste det, da du lod Slægten koble Jer sammen. Men du kom til at elske ham, og du satte Livet ind paa at sejre over Modstanden i hans skønhedstørstende Blik. Du kæmpede med alle de Midler, der stod til din Raadighed, din Rigdom, din Kløgt, din Styrke, din Godhed. Du vidste, dit Legeme var uden Trylleri, saa lukkede du op for din Sjæl. Du benyttede den som en rislende Kilde, du dyssede ham ind med dens Rislen.

Du undte ham ingen anden Hvile end den, han fandt hos dig.

Du tvang ham til kun at se dig, kun at høre dig, kun at tænke og tale i din Nærhed og kun at tænke de Tanker, I havde avlet i Fællesskab.

Han gav dig sin Sanseglæde — fordi du lullede ham saadan ind, at han hverken saa eller hørte. Du beruste ham — ikke gennem dit Legemes s. 71Skønhed, ikke gennem din Aands Smidighed, men gennem din utrættelige Vilje.

Du har gjort ham meget godt men mere ondt. Du har tvunget ham til at vanke om paa en eneste Plet. Du har holdt ham inde i et Halvmørke, saa han ikke forstod at bruge sine Øjne, da han endelig ved et Tilfælde slap ud i Solen.

Du har, med den Smaalighed, der er fælles for elskende Kvinder, fjærnet ham fra alle andre, ved at pege paa og prale med den Lykke — der kun var dit Viljesværk.

. . . Det var den første Dag, hun var hos os. Hendes Mand havde noget at tale med Gruner om, saa hun var fri for hans Irettesættelser og opdragende Blikke. Hun gik gennem Sophienborg, som et Barn der drømmer sig i Dukkeland. Hun pustede af Spænding og Fornøjelse: De kunde drikke Champagne hver Dag, hvis De vilde! — sagde hun som en Opdagelse.

Hun havde været gift op imod en halv Snes Aar og havde to smaa Børn, som hun idelig kaldte: Mine smaa Snutter! Jeg skal jo ikke nægte, det gøs i mig ved at høre det Ord, og det var s. 72 ikke det eneste, hvormed hun brød Illusionen. Hendes Sprog var ikke uden Lyde, og hendes Manerer ikke upaaklagelige, men man glemte det let.

Hun blev hos os lige til Solnedgang. Hun havde troet, vi var »saa stive og fornemme«, og hun pludrede løs, saa vi maatte le. Niels fortalte mig siden, at Manden efter Sigende var meget hensynsløs imod hende og bedrog hende i Øst og Vest med Pigerne og hvemsomhelst, men at hun stadig elskede ham og følte sig bæret, fordi han havde giftet sig med hende.

Maizia, jeg var ganske blind. Den første Gang noget af en ond Anelse, men uden Retning, slog ned i mig, var, da han en Dag mødte op duftende af den gyselige Parfume, hun brugte. Og da jeg højst forbavset spurgte, hvoraf det dog kom, svarede han, det var en Filipinegave, som han for Skams Skyld havde været nødt til at gøre Brug af.

En anden Dag traf jeg dem ovre i Biblioteket. Niels læste franske Vers for hende, og hun sad paa en Skammel ved hans Fødder. Jeg udrød leende: De kan jo ikke Fransk! — og hun svarede med den Alvor, der gjorde hendes Urimelig-s. 73 heder saa uimodstaaelige: Nej, men det lyder saa kønt, og saa tænker jeg mig omtrent, hvad det kan betyde.

Huset var fuldt af Gæster, og jeg ænsede knap, at hun ikke gled ind og ud, som hun plejede, rodende i mine Gemmer, disponerende over os begge paa en ganske selvfølgelig Maade. Niels var stundesløs og kort for Hovedet. Jeg troede, det var de mange Fremmede. En Dag sagde jeg henkastet: Vores lille Skovriderske er vel ikke syg, jeg synes ikke, jeg har set hende saa længe? Hvortil Niels med et ubeskriveligt Tonefald svarede: Hun føler sig vel tilovers mellem alle de Gæster, du fylder op med! — Forundret sagde jeg, som det var, at jeg ikke sendte Bud, fordi jeg var bange, at de med deres Smil og Kritik skulde komme til at gøre hende Fortræd. Det lille yndige Væsen bar jo, trods alt, tydelige Spor af sin Underklasseoprindelse. Jeg tilføjede: Men tag du dig af hende, Niels!

Ikke engang hans skærende: Tak for Tilladelsen! vakte min Mistro.

Men saa kom den Nat, hvor min Verden gik s. 74 under. Og den Dag, hvor jeg, som Værtinde for en Flok sommerglade Mennesker, maatte lade som intet — med Kniven siddende i Saaret.

Fra det Øjeblik, Niels havde talt, viste han mig intet Hensyn. Han forbød mig at lade hende vide, det var for hendes Skyld, vort Ægteskab blev opløst: — Ellers ødelægger du alt for mig. Hendes Mand vil da tage Børnene fra hende, og uden dem kan hun ikke leve!

I min Bitterhed sagde jeg: Hvis hun holder af dig, undværer hun nok dem! — Men Niels svarede, og jeg troede ham, fordi han aldrig havde løjet for mig: Jeg har jo aldrig med et Ord nævnet mine Følelser for hende. Dig skyldte jeg Ærlighed, først naar alt var ordnet mellem os, havde jeg Lov at tale. Jeg véd ikke, om hun holder af mig, men jeg kan ikke andet, jeg maa ofre dig og hele min Fremtidslykke for et maaske umuligt og taabeligt Forsøg paa at vinde hende.

Den Nat, hvor Niels og jeg talte sammen, til Solen stod højt paa Himlen, blev det saadan mellem os, at alt siden var graat. Vi talte med kolde Ord, uden Taarer, uden Bebrejdelser.

s. 75 Jeg gik ned til hende. Hun var bleg, men ikke en Mine forraadte, at hun anede noget. Jeg forklarede hende, at vi skulde skilles — fordi jeg holdt af en anden. Hun blev ved at sige: Det er Synd! Det er stor Synd!

Dagen efter fik jeg ved et Tilfælde Sandheden at vide. Der havde i Maaneder bestaaet Forhold mellem dem. Saa var det, jeg flygtede.

Deres første Brev, Maizia, kom saa uventet, det rev op i Saaret, men det vakte ogsaa Tanker fra gamle Dage. Det fik mig til at leve op igen. Det fik mig til at rejse til Sophienborg. Jeg skylder Dem saameget, ogsaa Sandheden.

Alt mellem Niels og mig var bygget paa Løgn. Han har aldrig elsket mig, og jeg gik ind i Ægteskabet med det Bedrag, der blandt alle hæderlige Mennesker anses for utilgiveligt. De kalder mig i Deres Breve ren, uskyldig og hæderlig . . .

Michaëlis, Karin, *Kvindehjerter*,

Jeg gik ind i mit Ægteskab som en ung uskyldig Pige, der var saa ren af Tankegang, at hun de første Maaneder hindrede Manden i at tage hans Ret — under Paaskud af, at hans Følelse s. 76 ikke var Kærlighed. Sandheden var, at hun havde haft en Elsker, som hun ikke kunde glemme.

Men da jeg i Ægteskabet fandt en Lykke, saa langt, langt større end den, jeg forud havde kendt, da tav jeg, og løj — og spillede min gemene Komædie saa længe, at jeg tilsidst selv troede paa den.

Eller nej, jeg troede vel ikke paa den. Jeg havde kun spærret den inde som Bønderne i gamle Dage deres sindssyge Børn.

Men hør nu helt hvordan og hvorfor. Yvonne kunde vælge efter sit Hjærte, jeg skyldte Slægten ærbødigt Hensyn, jeg kunde ikke som Herre paa Sophienborg indføre en borgerlig — en Jøde. Jeg kunde det ikke.

Han kom hertil for en Ombygning Skyld. Vore Gæster beundrede ham — han fortalte godt, havde rejst meget — men deres: Skade, han er Semit! fulgte ethvert Begejstringsudbrud. Paa dette Tidspunkt var Planerne oppe om et Parti mellem Niels og mig.

Med koldt Overlæg lod jeg det ske, som jeg ønskede. Det var jo mig, der maatte gøre de første s. 77 Skridt. Som var det igaar mindes jeg den dybe Skam, der greb mig, da han talte om »vort Bryllup«. Jeg maatte jo sige ham, som det var, at jeg aldrig blev hans Hustru. Han rejste, og min Forlovelse med Niels blev fuldbyrdet. . . . Yvonne var den eneste, der kendte min Hemmelighed, og hun tilgav mig aldrig Forræderiet.

Undertiden har jeg tænkt: hvis Niels anede, hvis han vidste! Men han hverken aner eller véd. Jeg hører ham endnu som hin Nat sige: Du, som aldrig har løjet for mig, du har Krav paa at høre hele den sørgelige Sandhed.

Men nu, Maizia, nu gør jeg min Pligt. Jeg skriver et Brev til Niels, der med ét vil forvandle hans gode Tanker om mig til Foragt. Jeg maa gøre det, før faar jeg ikke Fred. Alt Blodet rinder fra mit Hjærte, det bliver tomt. Mit Liv bliver tomt. Men med Samvittigheden faar jeg Fred.

Deres Betzy.